

ZOMBOR és VIDEKE

BACS-BODROGH MEGYEI POLITIKAI LAP.

Szerkesztőség: Cshás Benő-utca 94. szám.
Kiadóhivatal: Kossuth Lajos-utca 152. szám.

Felolós szerkesztő:
Dr. DONOSZLOVITS VILMOS.

Egész evre 12 kor, félévre 6 kor, negyedévre 3 kor
Egyes szám ára 16 fillér.
Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

A „Zombor és Vidéke“ kiadó-hivatala tisztelettel kéri előfizetőit, hogy az előfizetések megújítása iránt az illető postahivataloknál annál is inkább mielőbb intézkedni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fönnakadás ne történjék.

Forduló ponton.

Zombor szab. kir. város történetében korszakot alkotó évnék ígérkezik 1902. esztendő. Nem évek, hanem évtizedek mulasztásait lesz hivatala ezen év jóvá tenni, — multhatlanul szükséges alkotásokkal városunkat a kor színvonalára emelni, hasznos beruházásokkal egy szebb és jobb jövőnek alapját megvetni.

Gyümölcsöjtő boldog asszony napján a városi bizottság javarésze összejött egy értekezletre, — melyet Hauke Imre polgármester hívott egybe, — feltrván a város helyzetének sivár képét, hivalkozott a már türelmetlenségig fokozódott — s a sajtóban számtalanszor megnyilatkozott általános közóhajra s kívánalmakra, támogatását és tanácsát kérte az értekezletnek egy 3 milliós korona kölcsön felvétele ügyében.

Örömmel kell üdvözölnünk a város életének tizenkettedik órájában megindított ezen akcióit. Szép, tiszta széles utcáink, tetszetős tereink, néhány monumentalis épületeink közt semmi élet, semmi haladás nincs; — iparunk, kereskedelmünk a minimumra redukálva, piacunk, vásárjaink alig számba vehetők; közegészségügyi intézményeink egyenlők a semmivel — sőt annál is rosszabbak, primitív voltaknál fogva; ami kis szellemi, kulturális élet van, az néhány lelkes, ügybuzgó polgártársainknak s egyleteinknek bámulatos s szívós örökös küzdelme a fásult közügygel.

A város, mint erkölcsi terület eddigelé nem igen sietett a lakosság érdekeit kellő mód kielégíteni. Beszedte a rengetek tizenhét féle adókat — s ha valami kellett, azt ismét csak a társadalom nyakába akasztotta, mely már szinte görnyed a kulturális, humanismus, jóléteiség stbefféle című pumpolások sulya alatt. Hasznot hajtó beruházások, az egy kaszárnyákat kivéve, alig történt valami, máról-holnapra eléidegélünk valahogy s nem vetjük észre körülöttünk az idők intő szózatát, a kor vivmányait, követelését. Körülöttünk a városok rohamosan fejlődtek,

kultúra és gazdaság terén előbbre siettek, minden igyekezetük oda irányult, hogy a lakosság szellemi és anyagi boldogulását megelégedését biztossítsák, idegeneket oda édesgessenek a közfigyelmet felkeltsék, állami intézményeket maguk részére lefoglaljanak, kieszközöljenek.

Igazságtalanság lenne ezt egy nemzedéktől követelni, hogy elődei mulasztásait egymaga pótolja, a rengeteg terheket egymaga viselje. Méltányos tehát, hogy e nemzedék lerakta alapoknak terheit, — melyeknek gyümölcsseit a későbbi nemzedék fogja csak tulajdonképp élvezni, abban az is osztozzék. Jogos tehát az az elv, hogy a beruházásokra fölveendő összegek törlése oly hosszu idejűek legyenek, hogy azt a jelenben úgy is megterhelt nemzedék alig érezze meg, s a későbbi nemzedéknek szintén mód és alkalom adassék a terheket viselni, melyeknek hasznos jövőtől közvetlenül ők fogják élvezni.

Nemkülönbön helyeseljük a város régi adósságainak konvertálását is, — midőn a pénzpiac oly kedvező. Lapunkban nemrég kitéjtettük s fel is hívtuk a város vezetők köreit a kedvező conjunkturák kihasználására — s bűn lenne elszalasztani a kedvező alkalmai

A „ZOMBOR és VIDEKE“ TARCZAJA

Középkori diák-élet.

Ugy hisszük, olvasóink szivesen fogják venni, ha némi vázlatát adjuk a középkori diákéletnek, mely egy országban sem fejlődött ki annyira, mint Németországban, a reformáció bölesőjében, s tán sehol sem fajult el annyira, mint éppen ott, a duló vallásháboruk színterén.

A középkorban az egyetemek, hallgatóinak száma a szerint nőtt vagy kevesedett, amint az egyetemi székeket híres vagy kevésbé híres tanárok foglalták el. Heidelberg például 1546-ban oly annyira hanyatlott, hogy majdnem megszűnni látszott az egyetem, Jenában 1564-ben csupán ötszáz diák volt, Wittenbergben elonlon 1546-ban ezer, nemsokára kétezer és 1561-ben harmadszáz, 1502-től 1677-ig 75,528 diák volt ott beirva rendes hallgatóul.

Akinek akkor módja volt benne, sokkal többre terjeszté ki egyetemi éveit, mint napjainkban. Hét, nyolc, tíz, tizenkét éves diák akkori időben éppen nem volt valami rendkívüli dolog. De némelykor valami szörnyetegei találkoztak az ily ugynevezett „mohosult fők“-nek, mint például. Oel Henrik, ki 1638-ban mint lipcei diák, halt meg éppen száz éves korában.

Sajátságos volt az akkor divatozott szokás is, hogy az egyetemi direktor méltóságát a tartomány fejedelmére ruházták át, mint az Jenában megtörtént, vagy valami előkelő nemesre, ki épp azon iskolán volt hallgató. Ekkor aztán helylyel-közvetlenül akadtak egészen fiatal egyetemi direktorok is, kik a bursensaftoknak nem annyira a tanulás és az előadások hallgatásában, mint inkább evés-ivás és dorbzolásban jártak elő jó példával. Mulatságosak például azok a levelek, melyeket a fiatal Henneberg Kristóf irt barátaihoz mint heidelbergi tanuló s egyszersmind amaz egyetem nem annyira nagy tudományu, mint inkább kitűnő jeles torku direktora egyiknek közölték különösen lelkére kötö, hogy valami jó fajtájú, nemes bort küldjön neki néhány hordóval, hogy megörvendeztethesse vele heidelbergi tisztelőit. A reformáció után különösen nagy divatba jött, hogy fiatal gazdag nemesek egész udvartartással jöttek egyetemekre, udvarmestereik, inasik, lovászaik voltak és lakomákkal, pazarlás, fenyzéssel nagy feltűnést okoztak, ami regényes szint kölcsönzött az egész egyetemi életnek.

Azonban nem csupán az ifju nemeség jelenléte kölcsönzött az egyetemi életnek lovagias jelleget, a német diák-élet átvitte az újabb időbe a silyedő középkor regényességét és azzal egyült jó nagy mértékű középkori durvaságot is. — A

diákságban, hol ez utóbbi nem valami nagyon kirívó mértékben tünt elő, bizonyos lovagias hangulat vehető észre az egész középkoron keresztül. A tizenhatodik és tizenhetedik században szó sem lehetett az egyetemi ifjuság szellemi kor megzabaszásáról, engedték őket tetszésük szerint s akkor a burs és nem burs közti megkülönböztetésnek valóban volt értelme.

Már ruházatában is ki akart válni a többi emberiség közül a diák s ezért a tizenhetedik században az uralkodó öltözésködi divatot örömet tette különözzé. A könnyű vérti diák hegyes állszakállal és hosszú hajjal járt, melyre széles karimájú kalapot nagy bokréttával szorított le homlokig. Széles gallér terpeszkedett nyak körül a kivágott kalap fölött, erre volt vetve a könnyű felöltő. A bő nadrag sarkantyús lovagicsizmákba szorult. Roppant hosszú tör, vagy kard, rendkívüli nagy markolatkosárral, valamint az elmaradhatlan pipa és járkalás körben hatalmas fűrkösböt egészíték ki a diák felszerelését.

A középkori diákéletnek számtalan kinövési voltak, ezek közt legkárosabb hatásu volt az ugynevezett pennializmus. Ez a pennializmus majdnem kiirhatatlan, általános szokássá vált az egyetemeken, s a fiatal kezdő diákat rabszolgájává tette az öregb szeszélyeinek és megméltelyezője lett a diákszellemnek.

s a városnak néhány ezer forint hasznot hajtó pénzügyi műveletet most elmulasztani, midőn oly kedvező a helyzet.

Hauke Imre polgármester elnöklete alatt az értekezleten részt vettek: Falcione Gusztáv, Falcione Nándor, Szauerborn Károly, Szondy Mátyás, Frey Imre, Pául Kálmán, dr. Vujics János, Husvélth Károly, dr. Donoszlovits Vilmos, Markowith Lajos, Bittermann Nándor, dr. Thurszky Zsiga, Georgievics Szilárd, Sztrilich Zsigmond, dr. Danninger Adám, dr. Czaiszel Lajos, Gergurov Milán, Latinovits Szaniszló, dr. Czvetkovits Péter, Karakásevics Milivoj városi bizottsági tagok.

Hauke Imre polgármester kimerítő előterjesztést tesz a helyzetről. Ismerleti a város jelenlegi helyzetét, felemlíti azon közöshajokat, melyek a közönség körében már hangosan nyilvánulnak, melyeknek tényleges jogosultságát elismeri s azon óhajt segíteni. Főlemlíti, hogy a törvényhatósági bizottság 1902. évben közgyűlésileg megbizta a tanácsot, hogy a csonplai műt kiépítéséről szükséges pénzüsszegekről idejében gondoskodjék. A tanács a polgármestert bizta meg, ki ez ügyben személyesen eljár, három pénzintézzel tárgyal, — német, angol és francia pénzek is állanak rendelkezésre, de azok írásbeli tárgyalásokra nem voltak rábíráhatók s így csak 3 hazai intézettel sikerült hosszas tárgyalások után pozitív eredményre jutnia, kik az adósságok konvertálása s beruházásokra is nagyobb összegeket ajánlottak fel a városnak 50—65 évi részletlésekkel. Miután a pénzpiacz ma kedvező, a hasznot hajtó beruházások ügyében is eljár. Személyesen értekezett Herczeg Lobkovicz hadtestparancsnokkal, ki Zombor város iránti jó indulatát hangsúlyozta s kilátásba helyezte, hogy

egy alkalmas kaszárnya felépítése esetén most midőn újabb ezredek lesznek felállítva, Zombor részére egy egész ezrednek ide helyezését szívesen látná, — bár ez ügyben valóságos búcsújárás van nála különféle törvényhatóságok részéről. Azonban a Herczeg hadtestparancsnok — bizonyára informálva lévén a régi kaszárnyák egészségellenes voltáról, a polgármester előtt sürgette a póttartalékosoknak elhelyezése a város egy ideiglenes barakkok építésén — ami körülbelül 47—50 ezer forintba kerülne. Fejtegeti a polgármester mily óriási hasznó és előnye van a városnak, ha egy ezred katonaságot kapna, — míg a befektelt tőke a bérösszege lassan de biztosan megtérül. Ott van a honvéd lak tanya szűk, kicsiny volta, ezt meg a honvédelminiszter óhajtja megnagyobbíttatni — valószínűleg terület kisajátítást kellend itt majd eszközölni s a kaszárnyát kibővíteni. A kórház kibővítése mulhalanul szükséges, a vízlecsapolás rengeteg pénzt igényel, ovodát kell a városnak létesítenie, melyre őt a törvény kötelezi. A régi tartozásokat, melyek egy millió és ötszázézer koronát tesznek ki, konvertálni ajánlja — s mindezekre szüksége lenne a városnak 3 millió korona kölcsönre.

Paul Kálmán. Lobkovicz ígéreteiben nem bízik — addig a kaszárnya építésbe nem menne bele, míg a város ebben biztosított nem nyerne. A barakkok felállítását nem óhajtja, — sokba kerül és alig hoz 1% hasznot. Különbben szeretné részletesen felsorolva látni mire van szüksége a városnak, mire akarja a pénzt felvenni? Ezt részletes indokolás és számítások alapján óhajtja tudni; csak úgy lenne megdudható, hogy mennyi pénzt akar és kell a városnak kölcsön felvenni.

Szondy Mátyás. Helyesli a polgármester előterjesztését, beruházásokra, konvertálásra szükség van — készségesen ahhoz hozzá járul.

Czaiszel dr. Kérde a polgármestert

váljon az igazságügyi palota felépítése és a villanyvilágítás behozatalának költsége benne vannak-e a 3 millió kölcsönben?

Markowith Lajos. Kérde, hogy a gőzfürdő fel van-e véve a 3 millió kölcsönben, — azonkívül a kanálisi uszoda és a szabad fürdő ellen kel ki s követeli, hogy e bajok orvoslása végett a 3 millió kölcsönből ez is fedeztessék, illetve oda bevétsék, ha esetleg nincs benne.

Hauke Imre polgármester: Paul Kálmánt megnyugtatta, hogy Lobkovicz szavába lehet bízni, — viszont a vármegyétől megvett régi kaszárnyák rosszak, s ha barakkokat nem építünk, úgy a személynkinti beszállásolást kell majd végrehajtani, — ami bizony a város lakosságának felette megterhelésével járna. Czaiszelnek válaszul, hogy az igazságügyi palota felépítéséhez járulék gyanánt 40 ezer koronát felvett a kölcsönbe, míg a villanyvilágítást, — melynek égető szükségességét elismeri és mi hamarábbi behozatalát óhajtja — azt nem vette fel a kölcsönbe, mert azt a városi kölvények eladásából óhajtja létesíteni. Markowithnak felvilágosítással felemlíti, hogy a gőzfürdőt nem óhajtja a 3 millió kölcsönből effektuálni, — mert azt a jelen értekezleten bemutatandó tervezet szerint a város költség nélkül birtokba vétetni óhajtja, melyet vállalkozó 50 évi törlesztésre építene fel, mely önmagát kifizeti sőt a városnak hasznót is fog hozni. Ami a csatornai uszodát illeti — jelenthető, hogy a jelenlegi fürdő tulajdonosa nem igen óhajtja a fürdő tovább megtartani, — s esetleg a város azt megvénne s a népek ingyen uszodát nyitna, mert az intelligens közönségnek a városban a gőzfürdővel kapcsolatosan nagy és olcsó uszoda állna rendelkezésre.

Dr. Donoszlovits. Örömmel üdvözli a polgármestert a város érdekében kifejtett tervező munkálkodásában. Az idők rohanórájában Zombor elmaradt, körülöttünk a városok fejlődtek, gazdagodtak, mert rég felismerték a helyzetet — ahol nincs befektetés, beruházás, ott nem lehet gyarapodás, gazdagodás. Ha el nem akarunk veszni, elpusztulni, meg kell ragadni a kínálkozó alkalmat a pénzpiacz kedvező helyzetét, s befektetésekkel oly jövedel mi forrásokat nyitni, ipart, kereskedelmet fellendíteni, hogy a tőrtét megőrhessék és város lakóinak biztosítva legyen. Egyébként a polgármester főbb vonásokban esetele mire volna szüksége a 3 millió kölcsönre; mondja ki az értekezlet hogy ezt helyesli elfogadja, támogassa a polgármestert intencióban; mert az egyes létesítendő esetekben lesz mód és alkalom a felett vitakozni az egyes felmerülő tételeknél. Különbben is bizonyára a 3 millió kölcsönből mindig csak oly összeget fogunk igénybe venni — illetve felvenni, amennyire esetről-esetre megvitattott és megállapított cél és összegre szükségünk lesz. Csak mellesleg említi, hogy a barakkok felépítésének nem barátja. Ott vannak az 50 ezer koronán megvett kaszárnyaink, — semmi hasznot sem hajtának, hogy azok így elhanyagolt állapotban az egészségre ártalmasak, azt elismeri, de inkább némileg jó karba hoztatná a póttartalékosok részére rövid időre való használatra az még egyelőre megfelelő, semmint egy drága, mi hasznot sem hajtó barakkot építtessen a város. Kapjunk előbb ezredet — akkor akár még barakkot is hajlandó építtetni, de előbb semmi esetre nem. Különbben helyesli a polgármester intencióit és azt elfogadásra ajánlja.

Lippert Ferencz. Nem helyesli a megindított akció sorrendjét. Előbb ki kellett volna tételről-tételre számítani mit akar a város, — mire kell neki a pénz részletezve s akkor azt mondani, ennyi vagy annyi millió kell erre meg arra — de így nem fogadhatja el realis

Azonban a „tartományi társulatok” is sokat tettek erre. Egyes vidékek fiaik üszélláltak és társaság képezve, különféle jelvények, szalagok stb. által különböztették meg magukat a többiektől. Bizonyos igazságszolgáltatást gyakoroltak maguk között, ezek képviselték a diákság érdekeit a kormányok és fliszterség ellenében és ellenőrizték vagyis inkább előidézték a diákság, közt uralkodó párbajduht. Ezek természetéből fejlődtek ki a híressé vált borzasztó diákkicsapongások, 1510-ben az erfurti diákok egyik társuk, ki lopás miatt kerékbetűrésre volt ítélve, erőszakkal vették ki az igazságszolgáltatás kezeiből a vépadról és szerencsésen meg is szabadították, 1660-ban pedig Jében történt, hogy három bezárt pajtás miatt oly zavart és rettegést idézett elő a féktelen diákság, hogy a Weimari Vilmos herczegnek a lovagokat kellett nyeregbe ültetni és népfölkelést szervezni, hogy megfékezhesse a lázongókat.

A harmincz éves vallásháboruk alatt végképpen elfajult a diáklét. A megbukott vagy kicsapott diák katona lett és ebből, ha megunta a katonaságot, ismét diák s így a táborok kicsapongásai szépségesen át lettek ültetve a tanulmányok székhelyeire. Altalános lett e miatt a panasz a diákok ellen. Noha igaz az is, hogy vannak helyek a diákság, ekkori történetében, melyek a durva kereg alatt nemesebb

magra is engednek következtetni; Bauner svéd vezér mindenképpen sanyargatta Thuringiát és egy jeni diák elhatározta hogy megszabadítja hazáját a zarnoktól. Meg is valósítá szándékát, azonban gyilkoló tőre az igazit találta és elfogták, miközben még két más svédet szűrt le s a legkegyetlenebb módon megkínózták s kivégezték, de a diák kínzás alatt is megőrizte hős férfias nyugalmát.

Hazánk egyetemi életéről ama korban nagyon kevés adatunk van, de nem is csoda; hazánk volt a kelet és nyugat küzdelmeinek színtere, háboruk, belvillongások nagyon kevés tért engedtek a szellemi fejlődésnek. A budai nagyszerű egyetem az igazságos Mátyás által alapítva megszünt halála után a tehetetlen utódok alatt, a veszprémi egyetemnek is a török háboruk vetettek véget, a pécsi egyetem utolsó háromszáz diákja pedig a mohácsi csatamezőn halt meg a hazáért. Am a mi diákságunknak is vannak tündöklő emlékei. A 48-iki jogászság irányadója volt a főváros hangulatának, gyűpontja volt a szabad eszmékért lángoló lelkesedésnek és a német szabadságtörékvésekben is nevezetes szerepet játszottak a mult század harminczas, negyvenes éveiben az egyetemek hallgatói.

alapon levőnek a felveendő összeg nagyságát.

Falcione Gusztáv. Nem osztja Lippert nézetét mert a fölött hónapokig lehetne vitaközi, mi kell és mennyi kell a városnak beruházásra. Több vonásokban a polgármester jelezte -- hozzávetőleg 3 millió korona kellene, — küldjön ki az értekezlet egy 5 tagú bizottságot, a mely hivatva lesz nemcsak a beruházási kiválmaknak eleget tenni, de az ajánlatot tevő pénzintézetekkel is szöbelleg értekezni

Dr. Czvetkovits Péter. Indítványozza, hogy e három ajánlat a pénzintézetektől túl magas, hivatásnak felolcsóbb ajánlat tételére, — egyben ajánlja hogy a külföld is hívassék fel hirdemény útján ajánlat tevésre, — ő hiszi, hogy külföldről olcsóbb pénzt kapnánk, — vagy a hazai pénzintézetek azok nyomása folytán még olcsóbb pénzt fognak ajánlani. Az értekezlet ez indítványt nem fogadja el, mivel a polgármester felvilágosítja felszólalót. hogy a hazai pénzintézetek nagyobb része külföldi tőkével dolgozik, másrészt olcsóbb ajánlat tételre nincs kilátás, mivel ő ez ügyben már minden eszközt megragadott.

Dr. Donoszlovits. Ismételve felszólal, — elfogadásra ajánlja Falcione indítványát, de azzal, hogy az értekezlet már most mondja ki, hogy a polgármester megindított akcióját helyesli, ő támogatja, a városi kölcsönök konvertálását helyesli, a beruházásokra pedig 3 millió kölcsön felvételét szükségesnek tartja.

Az értekezlet ezen értelemben határozott, Falcione Gusztáv indítványát elfogadja, azzal hogy a bizottság 2 heti záros határidő alatt tartozik jelentést tenni, melyet Dr. Danningert felvetett, bár ő hosszabb időt óhajt a bizottságnak adni.

Hauke Imre a bizottság kiküldetését maga is óhajtja, de hangsúlyozza, hogy kérje meg az értekezlet Latinovics Pál főispán urat, akinek elnöksége alatt a pénzintézetekkel tárgyalja a bizottság.

Az értekezlet általános helyesléssel elfogadta ez indítványt s szeretett főispánunk hathatós támogatását, szakavatott ismereteit, ügyszeretét, bámulatos s kitartó buzgalmit jótékonyan fogja érezni a város lakossága, — garancia erre a Latinovits név, melynek tagjai ha valamely ügyet elvállalva, magukénak vallják, úgy azt kitartással — bármily fáradsággal — de becsülettel teljesítik is!

Majd **Latinovits Szaniszló** városi tanácsnok felolvasta a Pesti Magyar kereskedelmi bank, — az Első Hazai Takarékpénztár és a Magyar Jelzálog Hitelbank külön-külön beadott ajánlatait. Ezen ajánlatokhoz — majd ha az úgy a közel jövőben aktualissá válik, — külön fogunk hozzá szólni — s bírálatunk tárgyává tenni.

Zombor város 3 millió kölcsönére tett ajánlatok ezek:

I. **Pesti Kereskedelmi Bank.**
4, 4 1/2 % — 50, 60, 65 évi törlesztéssel
93 % kötvény árfolyammal.

Storno 2 1/2 %
3 éven belül storno nincs.
3 éven túl 2 % storno.

II. **Első Hazai:**

50 éves törlesztés. 1/2 év előre.
5-30 % — 96 1/2 % árfolyam.
4-95 % — 94 % árfolyammal.

Storno 3 %

III. **Magyar Jelzálog Hitelbank.**
4 1/2 % . . . 4.79 . . . 98 1/2 % 50 évre
                  . . . 4.49 . . . 98 1/2 % 65 évre
4 1/2 % . . . 5.20 . . . 97 1/2 % 50 évre
                  . . . 4.90 . . . 97 1/2 % 60 évre
4 1/2 % . . . 5.18 . . . 98 50 évre.

Most a gőzfürdő ügyét terjesztette elő **Hauke Imre** polgármester. **Hadinger A.** építési vállalkozó — ajánlatot nyújt be a városnak egy modern gőzfürdő felépítésére. A fürdő tetszetős stílusban,

középen emelettel lenne. Pihenő szoba, vetkőző kabinok, zuhanyokkal ellátott gőzfürdő, meleg medence, hideg medence, leültető, fodrász borbély, tyúkszemvágó s pihenő termek pamplagokkal, tükrökkel, vízgyógyászati osztály részére külön helyiség, majd első és második osztályú kádfürdők és végül egy nagy uszoda. Kellő vízmennyiségről építő tartozik gondoskodni. Vállalkozó Szegszárdon és Kecskeméten közmegelegedésre modern fürdőt már épített, mely itüzbem van.

Vállalkozó hajlandó a fürdőt azonnal felépíteni s teljesen készen — berendezve szeptember hóra a városnak tulajdona gyanánt átadni. A város tartozik 50 éven át évente három ezer forintot törleszteni. A házi kezelés belekertülne évente 8940 koronába. Vállalkozó helyszíni számításokat tett — évi bér összeget 4-5 ezer forintra teszi. **Hauke polgármester** jelenti, hogy egy gazdag, zombori pénzes ember hajlandó e fürdőt 6 évre évi 4500 frt bérért kivenni, — így a városnak e bérlet mellett 3000 frt évi letörlesztés mellett 1500 frt haszna lenne — mely mint fentartási alap lenne kezelendő, — tehát haszonnal járna.

Az értekezlet egyhangulag helyesli a gőzfürdő ily útoni létesítését — **elkéri Hauke Imre és Falcione Gusztáv** urakat, hogy sürgősen utazzanak Szegszárdra, hol győződjenek meg a vállalkozó által létesített fürdő minemüségéről.

A mérték hitelesítésnek vállalkozó utján leendő eszközését jelentette meg be a polgármester, — mire az értekezlet 2 1/2 órai tanácskozás után befejeztetett.

Az értekezleten tapasztalt élelnek érdeklődés, a város jövője iránt tanusított meleg gondoskodás biztató reményt nyújt arra, hogy a bizottsági tagok ezen felbuzdulása nem lesz szalmaláng — mint Schlaggerter polgármester aegise alatt megtartott értekezlet, — hanem a felhevülésnek, a higgadt megfontolás és tényleges eredmények fognak helyt adni.

Ily egyöntetű eljárás, a nézetek különös kiserésel, minden számba vehető tényező véleményének meghallgatása, ellenvélemények s aggodalmak mérlegelése csak megnyugvást hoz létre, mely végeredményében a közre csak jótékonyan hathat s a jelennek elismerését, tiszteletét és becslését, az utódoknak pedig örök hálóját fogja kiérdemelni.

Ugy legyen!

*. Bácsmezeiek küldöttsége

Darányi miniszternél. Hétfőn nagy küldöttséget vezetett **Latinovics Pál** főispánunk **Darányi Ignác** földmívelésügyi miniszter elé **Bodrogh-Monostorszeg**h községsé részéről. A küldöttséghez csatlakozott **Fernbach Péter** kerületi képviselő és **dr. Hadzsy János** vármegyei képviselő is. **Latinovics Pál** főispán az érvek meggyőző erejével tolmácsolta a b. monostorszegiek azon kérelmét, hogy a miniszter — tekintve a b. monostorszeghi lakósk sanyaru helyzetét, adja bérbe a miniszter a közel 1500 holdat magában foglaló **Sziga dunai sziget** a község lakóinak, mert különben ezek kénytelenek volnának vándorbotot venni kezükbe és kimenni Amerikába. **Darányi** miniszter leereszkedő szíveséggel fogadta a küldöttséget s hangsúlyozta, hogy az ügyet alapos tanulmány tárgyává fogja tenni, s tőle telhetőleg azon lesz, hogy a monostorszegiek óhaja teljesedésbe menjen. — A küldöttség megelegedve távozott a minisztertől, megköszönve a főispánnak és a képviselőknek, hogy ügyüket oly hathatós pártfogásba részesítették.

*. A megyei pénztárak államosítása.

A vármegyei pénztárak és számvényeségek államosításáról szóló 1902. évi III. t. cz. Ö Felségségnek Budapestén, 1902. febr. 21-én kelt legfelsőbb elhatározásával szentesítést nyert. A hivatalos

lap f. évi 47. száma egész terjedelmében közli a törvényt, amelynek végrehajtása nem sokára megkezdődik és legkésőbb három éven belül befejezést nyer. A tisztviselők aggódva várják most a jövőt. Mindenek fölött félnek azonban az állami tisztviselők a rangsoroztatástól, mert ők jóval kisebb dotáció mellett szolgálnak mint a vármegyeiek.

Tisza Kálmán halála.

Tisza Kálmán szelleme s általa teremtetett rendszere rég meghalt. Itt kísértett még köztünk lemondása után évek múlva is, míg az utolsó képviselő választásán az egész rendszer összeomlott — maga alá temetvén a közlegénynyé vált vén generalist is.

Rendszere megdőlését nem sokáig élte túl, — elköltözött ő is honnan nincs visszatérés s elmúltak végre **Tisza Kálmán** fölött is az ellentétek — s midőn a 15 évig vasmarokkal pártsempondból kormányzó miniszterelnök a geszti családi sirbolt magányába mindörökké megvonul, ellenfelei és barátai békésen kezét nyújtának egymásnak s ravatalára helyezik a kiengesztelő cyprus-ágot. És most ott fekszik barátaitól bálványozott, szeretettel körül rajongott, míg ellenségeitől üldözött; sokszor erősen megsebzett, egykori hatalmas nagy ur a ravatalon. És nincsen már ellenség, jó barát! Most végre visszatérnek hűvelőikbe a kardok és azokat szép sorba rakva egykori szívós, kitartó nagy ellenfeleivel a jó barátok és hű követők sokasága részvétellel a halott felé fordul, akivel egy darab magyar történelem záródik le. **Koporsóba zárva most mulandó teste, míg rendszere is el van már rég temetve, melynek feltámadását nem óhajtjuk, nem kívánjuk. Magyar fajának izzó szeretetét, őnzetlen tiszta kezét, szívós a makacsság meg akaraterjét bámulva tiszteljük, de erőszakosságát, a törvények be nem tartását, a végtelékeny menő baráti kultusz és protekció burjánzását a közjó rovására, eljeltük s ellene késhegyig küzdöttünk. És most, midőn őseivel a geszti sirboltba megtér az őz bajnok, — tiszteletteljes megilletődéssel hajtjuk meg fejünket a nem mindennapi ember óriási munka és küzdelme előtt, — de szelleme, multja és emlékezete nem lelkesít, nem buzdít, nem emelhet fel bennünket. A halál mindent kibékít, kiengesztelhet, de a mély nyomokat, melyeket egy élet a nemzet életébe v'g, lefőrlni sem pedig a történelmet meghamisítani nem lehet.**

A hatalmas kormányférfiú, a pártvezér, a rettegett, a könyörülettel alig ismerő ellenfél nincs többé és a négy évtizeden kifejtett gigasz munka után, midőn megnyílik a geszti kriptá, ki tudja nem e kérdi a köszívű ember fiától, aki egykor szintén hatalmas nagy ur volt **Biharban:** fáradtál, küzdöttél s mi a jutalmad érte fiam? Válaszul jön a néma felelet: **A sir, a nyugalom, az örökös álom. Nyugodjék békében!**

A zombori ügyvéd egyesület.

Megalakult 1895-ben. Megalakulásának oka és története szorosán összefügg a zilált viszonyokkal, melyek akkoron bíróságnál, közigazgatásnál egyaránt tapasztalhatók voltak. A purifikációt tűzte ki céljává az egyesület, de purifikálni akart a kollegák között is. Azóta munkálkodik és dolgozik csendben, feltűnés nélkül s büszkén tekinthet vissza eddigi működésére.

A ki a bíróságnak, s más hatóságnak ténykedését a nyolczvanna években ismeri, és összehasonlítja a mai tevékenységgel és lelkiismeretességgel, annak el kell ismer-

nie, hogy a törvény alkotások és a törvény által kreált ellenőrzés mellett a zombori ügyvédegyelet onergikus közbelépése nagyban hozzájárult a tisztítás műveletének befejezéséhez. — A mily nagy érdeme van ebben a zombori ügyvédi karnak, épp olyan nagy, vagy talán még nagyobb enél az a kitartó szívós munka, a melyet a valódi hamisítatlan kollegialis viszony megteremtésében végzett. Ebben a céltudatos munkában bámulhatjuk meg ügyvédeinket, mert a kenyéririgységgel járó evolúciók az egymás elleni torzskodás, egymás leszólása, előtűnik ismeretlen fogalnak. Az összetartozandóság érzete uralkodik közöttük. Erzik és tudják, hogy a világ bizalmatlansággal honorálja működésüket. Még a hatóságok sem előlegezik azt a bizalmat, a mit az állandó becületés és tisztessége s munka kiejéremelne. Onérzetűk feljajdulását féken tartva, nem panaszkodnak, hanem haladnak azon az uton, a melyet az esprit de corps szempontjából alapszabályaik kijelöltek. Egyik kiváló s a közérdekre kiható érdeme ezen egyesületnek a szegényvédelem, amelyet a törvény hézagoss rendelkezését kiegészítendő az egyleti választmány saját fel fogása szerint oly módon léptetett életbe, hogy havonként más 4—4 ügyvéd kijelöl, a kik kötelezve vannak a jelentkező vagyontalan igazság keresőket minden díj fizetése nélkül képviselni. — A szegény sorsuak az ily eljárásnál nincsenek köve a szegénységi bizonyítvány beszerzésére, a kamarához intézendő folyamodásra s egyéb pénzbe kerülő formalításra.

Ez a dérek egyesület f. hó 22-én tisztújító közgyűlést tartott, a vadászkiért emeleti nagyertermében, s egy évre megválasztotta tisztviselőit. Elnök lett Szilágyi Mór; alelnök: Paul Kálmán; ügyész: dr. Lallosevits János; pénztáros: dr. Buják József. Választmányi tagok: dr. Alföldy Árpád, dr. Bruck Armin, dr. Gombos Ignác, dr. Konyovits Dávid, dr. Mayer Nándor, dr. Nikoits György és dr. Patay Sándor.

Hirek.

* Személyi hir. Latinovits Pál főispánunk iny gyulladásban néhány napig fekvő beteg volt Szegeden, — téves tehát a lapoknak azon híradása, hogy ő méltóságá a tiszai hid beomlása ügyében Zentán lett volna. A főispán csak tegnap szerdán időzött Zentán ez ügyben, honnan a mai nap folyomány szék helyére Zomborba fog érkezni, hol szombat estig fog tartózkodni.

* Kivonat a hivatalos lapból. Kinevezések. Az igazságügy miniszter dr. Koncz Mihály újvidéki törvényszéki aljegyzőt az újvidéki és Karácsonyi István, a szegedi ítélőtáblához berendelt bírósági aljegyzőt a szegedi törvényszékhez jegyzőkké; Faller Ferencz szegedi ítélőtáblai irnokot az újvidéki törvényszékhez irodatizttá nevezte ki.

* Nagyheti szertartás Zomborban. Usütörtökön : reggel 9 órákor nagymise közálidozással. — délután 4 órákor gyász zsolosma Jeremiás siralmával s a „Miserere.“ Nagypénteken reggel 8 órákor német prédikáció, mely után közvetlenül tartatik az előszentelt mise a Passió-

val és keresztimádással; mire a Szentség a szent sirhoz vitetik; ezután bunyevác sz. beszéd. — Délután 3 órákor magyar sz. beszéd, melynek végeztével processzió vezetetik a Kálváriához, honnét a templomba visszatérve énekeltek a Jeremiás siralma és a „Miserere“. — Este 7 órákor a sz. Sírál ima és ének, mire a Szentség körmenetileg a sekrestyébe vitetik. Nagyszombaton reggel 6 órákor körmenetileg Szentségkítétel; 8 órákor tűzszentelés, a husvétii gyertya megáldása dicsénekekkel, aztán a próféciák, keresztakzentelés és minden szentek litániája, mire a feltámadási nagymise következik. Az ünnepélyes feltámadási körmenet esti 6 órákor tartatik meg. Husvétvasárnapján reggel a 7 órai csendes mise után az étkek megáldása; 8 órákor kis mise és német sz. beszéd; 9 órákor csendes mise, utána bunyevác sz. beszéd; 10 órákor ünnepélyes nagymise; délután 3 órákor vecsernye. Hétfőn a szokott órákban megtartott szent miséken kívül fél 10 órákor magyar egyházi szónoklat; — délután 3 órákor vecsernye.

* Egyházmegyei hírek. A király a kalocsai főkáptalan Molnár János olvasókanonoknak a nagyprépostságra, Majorossy János tüni főszentelt püspök és éneklőkanonoknak az olvasó, Mayer Béla bosoni választott püspök és örkanonoknak az éneklő, Schweitzer József bácsi prépostnak az örkanonokságra, Boromisza Tibor dr. székesegyházi főesperesnek a bácsi prépostságra, Kleiner Lajos bácsi főesperesnek a székesegyházi főesperességre, Macskovics Pál dr. tiszai főesperesnek a bácsi és Zundl Péter ifjabb mesterkanonoknak a tiszai főesperességre való fokozatos előléptetését jóváhagyta. A megüresedett idősebb mesterkanonokságot Hoffman Károly dr. kulai apátplébánosnak, az ifjabb mesterkanonokságot pedig Valihora Agoston dr. priglevicza-szent-iváni plébánosnak adományozta a király.

* Császska György érsek római utjából visszatért Kalocsára székvarosába és celebrálja s nagyheti szertartásokat.

* Egyházi híri. Németh Zsigmond B. Martonosról Bács-Doroszlóra, Horváth Gyula Bács-Doroszlórlól Bács-Martonosra kápláni minőségben áthelyeztettek.

* A zombori vásár. A f. hó 23-án vasárnap megtartott zombori országos vásár szép időben nagy forgalommal lett megtartva. Lovat és sertést nagy számban hajtottak fel. Gazdánk igen szép lovakat hoztak a vásárra — bizonyítékul annak, hogy ezen állattenyésztési ágat nálunk nem csak kedvelik, de szakértelemmel tenyészítik is. Ezen állat nemekben igen nagy volt a kínálat, s meglehetősen mérvben volt a kereslet is. Vidéki lókereskedők sok lovat vásároltak — hibátlan jól fizettek. Szarvas marha és juhokban közepekn mondható a felhajtás. A felhajtás és elhelyezés a sűrű forgalom daczára a legnagyobb rendben folyt le. A kirakó vásárnál szintén a legnagyobb rend volt, ami zombori rendőrségünk dicséretére legyen mondva. Az összes rendőrkapitányok a helyszínen intézkedtek Thurszky Jenő főkapitány szakavatott utasítására s, így annak tudható be, hogy sem zavar sem torlódás nem állt be, aki oda igyekezett, hogy egy a helybeliek, mint a vidékiek méltányos érdekeit kielégítse. Az újabb ipartörvény értelmében a vidéki iparosnak iparigazolvánnyal kell igazolnia jogosultságát, mit a vidéki kirakó iparosok mint új intézkedést nem igen tartottak be, — otthon feltevény igazolványaik, azonban derék rendőrfőkapitányunk megelőgedett ez egyszer, hogy az iparigazolványt felmutató egyének tanúságtételével beigazoltattak, hogy tényleg iparigazolvánnyal bírnak. Hogy rendőrfőkapitányunk a törvény rideg betűje szerint nem járt el s úgy is hanyatló vásárunkat ily elriasztásokkal még rosszabbá nem tette, csak

elismerést érdemel. Vásárunkon — ami csoda számba megy — se lopás, se vereskedés, se család elő nem fordult, a rend szigoruan be lett tartva. — A vásárookra leránduló vidéki család és betőrőkre is volt gondja rendőrségünknek. Vásár előtti napon minden gyanus vidéki érkezőt szigoruan szemmel tartottak s ennek köszönhető, hogy egy országosan körözött betőrő és hirdett zseblolvajt Heller Adolf személyében elfogtak s betőrés vagy lopás meglett ez által hiúsítva. Szóval, tavaszi vásárunk jó volt — s' mi fő rend volt, mi csak is a zombori régi vásárok jó hírnevét van hivatva fejujítani.

* Baromfi toll és tojás értékesítő szövetkezetek Bácskában. Latinovits Pál a b. b. vm. gazdasági egyelet elnöke lelkes buzgalmat fejt ki e szövetkezetek létesítése érdekében. E napokban felhívást intézett Gündör Ferencz óbecsei tanítóhoz, őt bizván meg, hogy a megyében e szövetkezeteket létesítse. A múlt napokban Csuroghon alakult meg a tojás értékesítő szövetkezet 200 taggal. Bács-Szenttamáson és Zenta városában is, a városban egy és a szállásokon három szövetkezet van alakulóban.

* Képzőművészeti kiállítás Újvidéken. A Nemzeti Szalon a nyár folyamán 3—4 vidéki városban képzőművészeti kiállítást szándékozik rendezni. Mint értesülünk, Péter Pál főispán azon fáradozik, hogy e néhány vidéki város sorában Újvidék is felvéttessék s ez irányban a tárgyalások folyamatban vannak. Mihelyt ezen tárgyalások sikeresen befejeztetnek, e kiállítás előkészítésére helyi bizottság alakul. Városunkban a kulturális haladás és felvilágosultság terjesztésére a szép és nemes iránti érzék fejlesztésére első sorban a „Szabad Lyceum“ egyesület van hivatva — felhívjuk annak vezetőit, hogy intézkedjenek, miszerint a Nemzeti Szalon nyári kiállításával városunkat is tisztelje meg

* Talált gyűrű. A napokban egy kis fiú az utcán egy 10 korona értékű arany gyűrűt talált. Igazoltt tulajdonosa a rendőrségnek átvevte.

* Bérmlás egyházmegyénkben. Egyházmegyénk területén június hó 7-én (fuk), 8-án (leányok) Szabadkán a szent Teréz plébánián, június 9-én Szabadka-szt. Rókus plébánián, június 10-én Szabadka-szt.-György plébánián, a hol a ludasiak is bérmlákozni fognak. Baján június 11-én (fuk) és 12-én (leányok), Zomborban június 13-án (fuk) és 14-én (leányok), Kupuszinán június 15-én, Bodrogh-Monoszorszezen június 16-án, Bezdánban június 17-én (fuk) és 18-án (leányok) fognak bérmlákozni.

* A szabadkai főispán megvalik állásától. Mint lapunkat értesítik, Schmauss Endre Baja és Szabadka m. kir. városok főispánja legközelebb megvalik állásától. Utódjául Veszter Imre orsz. képviselőt emlegetik.

* Jégeső. Ritka tünemény márczius végén a jégeső. Tegnap délelőtt 10 órákor O-Kanizsán esett negyedórát tartó jégeső, Zentán meg délben eredt neki hatalmas mennydörgések kíséretében.

* Eljegyzés. Dr. Kóssa Miklós titeli kir. közjegyző jegyet váltott özv. Weifert Hugóné leányával, Ella kisasszonnyal Pancsováról.

* Vettük a következő meghívót: A Hódásághi tisztviselő otthon 1902. április 5-én este 8 órákor művész estélyt rendez és arra a Czimet meghívja. Műsor után táncz. A látogatás díjtalan. Műsor: 1. Vincta. Abt. F. töl. Éneklük az Otthon dalosai. 2. Chopin: Naturne — G. moll Impropta — Cis moll Liszt F. XII. magyar Rhapsodia. Zongorán előadja Ertl Jánosné urnó. 3. Vig monolog. Tartja . . . Török

Miklós. 4. A könny. Witt Tódortól Eneklük; Péter Árpád, Hrubányi Illés, Hrubányi Ferencz, Schneider Ferencz. 5. Egyéni rajzok, Lehotzky festőtől. 6. Ch. Gounod: Tavasz dal Schubert. Eji rém Eneklük Péter Árpád, zongorán kíséri Ertl Jánosné. 7. Bortal. Eneklük az Otthon dalosai.

* A sátoros cigányok száma. A népszámlálás eredményeiből közik, hogy Magyarországon összesen 274 ezer cigány van, a kiknek legtöbbször még mindig sátorok alatt tanyáz és vándor életet él. A hatóságok mindent elkövetnek, hogy helyhez kössék őket, de bizony ez nehezen sikerül.

* Gőzfürdő. A husvéti ünnepek való tekintettel, vasárnap helyett szombaton lesz a fürdő nyitva.

* Az összeomlott Tiszahíd. Szerdán reggel örkeztek meg távirati megkeresésre a felsőbb hatóságok műszaki kiküldöttjei. A helyszíni szemle megtartására a kereskedelmi minisztérium részéről leutaztak Szántó Albert műszaki tanácsos, mint a kereskedelmi miniszter kiküldöttje, Haas József műszaki tanácsos, temesvári kerületi felügyelő és Hadzsi Emil kir. tanácsos vasuti és hajózási főfelügyelő. A földművelési minisztérium részéről Lisznay Tihamér műszaki tanácsos, a szegedi folyam-mérnökség részéről Rück Iván műszaki tanácsos és Hubert Lajos kir. mérnök, Bács-Bodrog vármegye részéről Lánckor Antal tb. főjegyző és Pálffy Dezső kir. mérnök, továbbá a hidbérők Gfrerer Miklós vállalkozó és mérnök Wallach János; mint szakértő dr. Zielinszky Szilárd mérnök, műegyetemi magántanár. A tanácskozáson, melyet a bizottság e hó 20-ikán és 21-ikén tartott, részvételt a város részéről Dudás Lajos polgármester, Madary János rendőrkapitány és Endrei Soma városi mérnök. A bizottság, mely inkább közigazgatási és forgalmi szempontokból vette föl a tényállást, a hidkérdés végleges megoldására javaslatot nem tehetett, mert erre nézve nem volt sehonnan utasítása, hanem az iránt intézkedett, hogy a tiszai hajózási fenntartása végett egyelőre milyen intézkedések teendők. E végett nyomban rendelkezett is olyformán, hogy a hidat, mely az első hidlábnál tört el, a második hidlábig lebontani rendelte, egyidejűleg a második hidlábnál a hidat hajóra alkalmazott cölöpökkel nyomban feltámasztotta s így a hajózási a harmadik és negyedik hidláb között akadálytalanul tovább folytatható. A két part közötti átkelés egyelőre kompokon történik, a két hidlábba terjedő hidtestét ideiglenesen rekonstruáltatja és egyidejűleg egy állandó vas-, illetve vasuti hid létesítése iránt a kormányhoz tervekért és segélyért fordul, aminek megadása annyival inkább remélhető, mert a Tisza mederalakulásai folytán a víz éppen a város partjába ütközik és a partot régóta szaggatva, már egész sor házat álmósított és a vízbe döntött s a hidfő beomlása legnagyobb részben ez okból következett be. E miatt legényesebb teendő a vízfolyás irányának szabályozása, nevezetesen a mederrendezése volna szükséges, ami állami intézkedést igényel. Dr. Zielinszky Szilárd egyetemi magántanár hajlandónak nyilatkozott egy vasuti vonal átvezetésére is alkalmas vas-beton hidat 400—500 ezer forintért felépíteni. Ha a Tisza medre szabályozva nem lesz, akkor a az eddigi helyen semmi-féle hid sem volna felépíthető, mert az álmósos örkre fenyegetné, de fenyegetné más helyen is addig, amíg a meder szabályozva nem lesz. Erre a körülmenyre a város L a t i n o v i t s Pál főispán vezetésével egy küldöttség utján kívánja a kormány érdeklődését felhívni. A végleges teendőkre vonatkozó szakértői vizsgálat megtartását a város a minisztérium részéről fogja kérelmezni. Megemlítendő még, hogy a hid összeomlása alkalmából tartott

rendkívüli városi közgyűlésen dr. Mikosovics Kanut zentai főszolgabíró azt indítványozta, hogy a kormány utján kérjék föl a katonai műszaki hatóságot, hogy a katonákkal veressen egy ideiglenes hidat a Tiszán át.

* Tejszövetkezetek Bácskában. Tejszövetkezetek vannak Bács-Bodrog megyében 55, azután Torontálban 44. Megyeünkben legrégibb keletű Uj-Verbász és Bulkesz, tehát a németlakta községek. Legtöbb tag van Keryánán, ahol 3 szövetkeztben 564 a tagok száma 857 tehénnel; jön ezután Uj Szivác 290 taggal és 385 tehénnel, majd Filipova (285) és O-Szivác (252), tehát német községek. O-Becsén (alakult 1900) volt 1901-ben 110 tag, 248 tehénnel, szállítottak 225,645 liter tejet, a melyből 4.186 kgr. vaj készítették. A bevétel volt 29,365 korona. A legkisebb napi tejmenyiség 250 és a legnagyobb 1,027 liter volt. — Az egész Bácskában volt 55 tejszövetkezetben van 6,390 tag 10,764 tehénnel, a melynek összes bevétele kitett 1 millió 235 ezer 464 koronát. — E hatalmas számok mutatják, hogy mily hasznos intézmény a szövetkezés! — Itt jegezzük még meg, hogy az országban levő 5 vajtermelő központ közül kettő esik megyénkbe: Szabadka és Ujvidék. Szabadkához tartozik 39 tejszövetkezet, a melyek beszállították 697,200 kgram tejszínt és ebből 253,388 kgram vaj készült a központnál. A szövetkezeteknek kifizetett Szabadka 458,562 koronát. Az ujvidéki központ adatai hiányoznak, nem küldötték be.

* A bajai önkéntes tűzoltóegylet vasárnap délután tartotta évi rendes közgyűlését. Az évi jelentés meleg hangon emlékezik meg az elmúlt 30 évről és további munkára buzdítja az egyesület tagjait. Megemlékezik továbbá a Mészáros-féle ház katasztrófájáról, amelynél való sággal hősiess munkát végeztek a derék tűzoltók. Az elmúlt évben volt hét tetőtűz, két bolti tűz és két vaktűz-jelzés. Egyszer Sikósdón és egyszer Szent-Istvánon volt nagyobb tűz, a hova a bajai tűzoltók is kivonultak és segédkeztek. A zárzámadásra nézve megadta a közgyűlés a felmentvényt, a költségvetést pedig jóváhagyta. Végül héttagú bizottság küldetett ki azért, hogy az alapszabályok módosításának előmunkálatait végezze. Az új alapszabálytervezetet annak idején be fogják mutatni a közgyűlésnek.

* B. Bodrog vármegye állategészségügyi márc. 26-án. Vesztség: O Morovica 1 udv. — Takonykér és bőrfereg: Parabuty 1, B. Földvár 1, O-Kanizsa 1, Csurog 1, Zenta 1 udv. — Rühkór: Bajmok 4, Jankovác 1, Mélykut 2, O-Becse 1, Turia 1, Kis-Hegyös 2, O-Sodve 1, Temerin 7, O Kanizsa 1, Zenta 1 udv. — Sertésorbán: Borsod 1, Szabadka 2 udv. — Sertésvész: Jankovác 1, Mélykut 1, Bulkesz 12, Petrovoszelló 4, Baja 2, Szabadka 1 udv.

* Érdekes őskori lelet. Csupa véletlenségből rendkívül érdekes leletre akadt a napokban néhány szállási gazda a zentai csárdán mellett levő Ormoparton. Szőlőt akartak ültetni s rigolozát közben ásójuk kemény kőanyagot kezdett kopogtatni. Köröskörül kiásták a követ: az egy őskori kőkoporsó volt s benne női csontváz. továbbá ékszerek, egy gyűrű és egy karperec. Ugy sejtik, hogy ott egy őskori temető nyomára fognak bukkanni.

* Képviselet választók névjegyzéke. Az országgy. képviselőválasztók névjegyzékének összeállítására vonatkozóan Széll Kálmán miniszterelnök mint belligyászati körrendeletet küldött az ország összes központi választmányaihoz, mely szerint a választókerület összes választóinak névjegyzéke a központi választmány székelyén, az egyes községek vá-

lasztóinak névjegyzéke pedig a kihagyott névjegyzékével együtt az illető községben május 5-től 20-ikáig közszemlére mulhatatlanul kiteendő. A rekláméleki május 15-ig, az észrevételek pedig ugyane hónap 16—25-ig fogadandók el. Ugy a reklamációk, mint az észrevételek felett a körrendelet szerint a központi választmány július 20-ig köteles határozni.

* Vásároló iparosok figyelmebe. E tárgyban a kereskedelmi miniszter ur 1901. évi november 6 án 30505. sz. alatt valamennyi törvényhatósághoz rendeletet bocsátott ki, mely szerint a vásárokon megjelenő iparosok s kereskedőktől a helyszínen iparigazolvány követelhető, tehát tartoznak igazolni, hogy önálló iparosok s iparigazolvánnyal bírnak. A kik ezt nem képesek kimutatni, a vásár területéről kiűlthetők. — Felhívjuk iparosaink figyelmét fentiekre, hogy iparigazolvány nélkül vásárra ne menjenek, hogy a kellemetlenséget elkerüljék.

* A selyemtenyésztés fejlődése. Most jelent meg az országos selyemipar állapotról. A jelentés kimerítően foglalkozik a selyemipar eddigi fejlődésével és annak mai állapotával, pontos statisztikákat közöl a szederfa-ültetésekről és egyéb adatokról. Érdekes, hogy míg 1880-ban a selyemparral foglalkozók kevese az egész országban 40,051 korona 16 fillér volt, 1901-ben ez már 4,009,674 korona 70 fillért tett, vagyis éppen százszor annyit, mint husz év előtt. Az egész országban legnagyobb termelést Bács-Bodrog megye mutat fel, hol a termelők összes bevétele a beszállított gabók után 916,620 korona 56 fillér volt az 1901-ik évben. Utána következik Torontálmegye 502,213 korona 54 fillér bevétellel. Egész Magyarország termelői 26,226,974 korona 02 fillért vettek be 20 év leforgása alatt a gabók termeléséből, 1901-ben pedig 2,321,450 korona 28 fillért.

* Baleset a Dunán Baja alatt. Katellér Mihály és Mojzes Ferencz malomtulajdonosokt érzékeny vesztésig érte f. hó 10-én. Legényeik gabonával megrakott kék csónakkal a malmok felé indultak; alig távolodtak el azonban a parttól néhány méternyire, az erősen hullámzó Dunának hajjai a tulterhelé csónakokba csaptak és elsüllyesztették azokat. A legényeknek sikerült szerencsésen megmenekülni, a gabonát azonban elnyelték a Duna hullámai.

* Lesz hal ismét a Tiszában. Az országos halászati felügyelőség 100,000 fogas süllő ikrát küldt el évben is. O-Becse-re hogy azt az elüljáróság a Tiszába helyezze el költő kosarakban. A süllő ikrát Simontornyáról küldik.

* Az Ujvidéki Lloyd legutóbbi választmányi ülésein elhatározta, hogy husvét után legalább kéthetenként — többnyire felolvasásokkal összekötött-családi estélyt rendez.

* A mélykúti orvosválasztás. Mélykúton április 16-án lesz a községi orvosválasztás. E jövendőmező állás elnyerése érdekében nagy a versengés az orvosok közt. E hó 16-ig — levelezőnk értesítése szerint — éppen tizenhat a száma a pályázó orvosoknak. A megválasztásra nagy kilátása van dr. Rényi József kunbáji orvosnak.

* Ősztündíjas bácsmegeyi joghallgató. A pesti ízr. hitközség a báró Popper-féle 200 koronás ősztündíjat ezidén Balog Elemér mélykúti joghallgatónak adományozta.

* A kulai ovoida bizottság — mint levelezőnk írja — f. hó 12-én Lederer Gusztáv táblai bíró elnöklete alatt, tartott gyűlést az ovoida állásra helyettesnek Milla Mária urhölgyet választotta meg.

* **Rabbi beiktatás Bezdánban.**
Dr. Wiesner Henrik, a bezdáni izr. anyakönyvi kerület megválasztott rabbija, f. é. márczius 31-én foglalja el állását. A hitközség Szabadkán és Zomborban küldött-ségileg fogadja. Az ünneplés székfoglaló f. é. április 1-én é. 10 órakor lesz a bezdáni izr. templomban.

* **A papa lánya.** Dr. Molnár Gyula lapunk volt szerkesztője és jelenlegi munkatársa ily című 3 felvonásos bohózatát a Magyar Színház április hónapban hozza színre. A nagy levegőjű bohózat főszerepét Fedák Sári játssza. Molnár Gyula különben a legutóbbi Mészáros-pályázaton is fűlttűn „Nyári zivatar” című vígjátékával, melyet a bírálóbizottság „a benne levő jelesebb kvalitatok miatt különös dícsérettel kívánt honorálni.”

* **Ó-Becse templomot épít.**
Népes és zajos közgyűlése volt az ó-becsei rkath. hitközségnek vasárnap délután. A külvárosi hívek szorongásig megtölték a gyűlés helyét, mert egyik tárgya a közgyűlésnek az építendő templom ügye volt. Az új plébános ugyanis, a régebbi határozat alapján megvett telekre akarja építeni azt, a mely mély, völgyes helyen van. Ezt a hívek jó része ellent, mert a feltöltés és az alapozás 15—20 ezer koronával ott többé kerülne. Ezért aláírással kérelmet nyújtottak be, hogy a magas utcára az iskolák mellé kerüljön a templom, a mikor is hajlandók a megfelelő telket sajátjukból megvásárolni. Hosszabb vita után a közgyűlés főtartotta régi határozatát, de kimondotta, hogy a templom a sarokra jöjjön és beljebb a plébánia, nem pedig fordítva, mint Kovács plébános kívánta. Ugyanez a közgyűlés világi elnökökét egyhangúlag dr. Balaton Gyula főszolgabíróvá választotta meg.

* **Egy kis helyreigazítás.** Lapunk multkorai számában apatini községi jegyző Jellmann József névnapj ünnepléséről egy értesítést közöltünk, melynek értékét a következők vett alábbi sorok a következőképp szállítják le: A szokásos József napi jó kívánatokat Jellmann József községi jegyző nem akarta egy kis személyvesztés nélkül hagyni. A községi bíró „fontos értekezlet” ürügye alatt déli fél tizenkét órára magához rendelt mintegy kétszáz apatini polgárt. Ezek közül az ismételt és sürgősnek jelzett állítólagos értekezletre megjelent mintegy hetven ember. Részben előbb, részben az „állítólagos” értekezlet tartama alatt kerekelt oldott fele. A megmaradt 35 embernek kijelentette a községi bíró és egy másik jószívú úr, hogy illik a községi jegyzőt Jellmann Józsefet, kivált mostani szorongatott helyzetében meggratulálni nevenapja alkalmából. Ezen kijelentésre egy másik szintén jószívú úr hirtelen oly erős fogfájást kapott, hogy a diszes társaság észinte sajnálatára szintén távoznia kellett. Egy harmadik jó úr menet közben oldott kerekelt. De végre megfogya bár, de törve nem mintegy 32 ember, nagyobb-részt jóakaratu halász és molnár ember kifejezte tőrtelhet ragaszkodását a jegyző iránt és hozzá fogott a sör, pálinka és egyéb holmi elfogyasztásához. Ebből állott az a bizonyos impozáns bizalom nyilvánulás, a minőt minden bús honfi néhány kisbíró és főres segélyével bármikor rendezhet saját megvizsgálására. Azok az apatini urak pedig, kik nem voltak hajlandók felülni ily szemfényvesztésnek, teljes bizalommal várják a Vujevits Lajos központi főszolgabíró által ritka buzgalommal és igazságszeretettel vezetett előnyomozásnak eredményét. (Beküldetett.)

* **Tűzoltók gyűlése Ó-Becsen.**
Az ó-becsei Onk. Tűzoltó-Egylet vasárnap délután közgyűlést tartott, a melyen dr. Vojnovits főparancsnok megnyitja után Osztragoncz Ferenc parancsnok olvasta terjedelmes jelentését, a melyben lelkes

szavakban emlékezik meg a tűzoltók nehéz munkájáról és önfeláldozó tevékenységéről, majd pedig felsorolja az év nevezetesebb eseményeit. Tízest az volt 29. A működő tagok száma 45. Felhívja a figyelmet arra, hogy jövő évben elli az egyet fennállásának 25 ik évét; Továbbá, hogy ez idén Egerben lesz az országos gyűlés, a melyen részt óhajtának venni. Olvasatott ezután a módosított alapszabály tervezet, a melyet a tisztikar állított egybe. Eppen ezért feltűnt, hogy Gündör F. titkár és Terék I. ügyész elvetni kérték az alapszabályt. A heves, izgága felszólalások után elnök szavazást rendel el, mire a többség elfogadta az igazán szépen és részletesen kidolgozott új alapszabályokat és megbizta az elnökséget, azt jóváhagyás végett felterjeszteni: Gündör F. titkár állásáról leküszönt, de kijelenté, hogy továbbra is tűzoltó marad, mit éljenzéssel vettek tudomásul.

(**Elektrotechnikai szakiskola Pozsonyban.** Ezen intézetet a szakmában az egyedüli Magyarországon s kiváltképp magyar ifjaknak válik nagy előnyre, mert először nem kénytelenek a drága külföldtel felkeresni, hogy czélukat elérhessék, másodsor a magyar gyárosok nem kénytelenítettek idegen embereket alkalmazni. Ajánljuk ezen intézetet a szülők figyelmébe.

Budapesti levél.

Közismert dolog, hogy mi magyarok a más nemzetekkel szemben semmi tekintetben se maradunk vissza. — A legújabb időben divattá vált a mellfizők ellen beszélés és irni s mi e tekintetben sem maradunk vissza. Nálunk is akadnak, kik hivata, vagy nem, ezen ugynevezett kínzó eszköz ellen szavukat felemlik. — Tekintettel azon tényre, hogy a helytelenül készített mellfizők egyes esetekben az egészségre ártalmas lehetnek, csak dícséretes lehet, ha hivatott tényezők ezen ügyre figyelmet fordítanak. — Az aytalankra azonban megelé, ha ezen ruházatit czikk megítélésére illetékes orvosri körök egészen más álláspontot foglalnak el a kérdésben, mint az általánosságban történik. Így legutóbb egy ilyen érdekes mű jelent meg „Anatomia és divat” címmel Thanhoffer tanártól, melyben a mellfizők kérdésével alaposan foglalkozik, egyidejűleg pedig dr. Cukor nőorvos az „Országos Közegészséges és Ártalmas mellfizőkről. Mindkét orvos arra a vogeredményre jut, hogy a helytelenül készített mellfizők az egészségre ártalmas, míg a test közeleményének megfelelően készített nemcsak ártalmatlan, sőt sok esetben a különféle női bajok megszüntetésére eredményes. — Eltérőleg az ortopedikus mellfizőktől, egy új mellfiző juttott nagy elterjedésre az utóbbi időben. A vándorvise, hasszervek ályedése, sörvek, hasvarrások (operációk után), hasfájások stb. ezen emelő-fűző által gyógyíttanak s azok száma, kik ezt használják, naponta növekedik. — Az egészség szolgálatára fontos ezen mellfizőnek fentalálója a Mme Lebowitsch mellfiző-gyár főnöke és vezetője (Budapest Váci-utca 36.), melynek szabadalma is van erre az emelő-fűzőkre, melyek Lebowitsch és dr. Cukor rendszerre szerint készíttetnek s hisszük, hogy jó szolgálatot tesznek, midőn az orvos urakat és szenvedő hölgyeket ezen egészségügyileg fontos találmányra figyelmeztetik.

A villamosság, mely a világítás és elektromos gépüzemek már megszokottá vált formáin kívül már most is számtalan más alakban nyer alkalmazást, szinte naponként újabb és újabb területeket foglal el hódító útjában, legújabbban a háztartást, házi tüzehelyt szomelte ki magának, hogy hadat üzenve a konyha és szobakályhákna, a sokszor még kellemetlenül füstölő takaréktűzhelynek elkeresztelt fa- és szénfogyasztó szörnyetegeknek a háziasszonyok szolgálatába szolgálták. Ma már az elektromosság segélyével főzni, sütni ugyiszólva a szalon asztalán lehet s egy villamos kávé-vagy teafőzőkészülék tényleg díszre válik bármely uri ház asztalának. De még villamos szobakályhák, villamos vasalók, szivargyújtók és hogy egyebet nem mondjuk: villamos hajhúzó készülékek is vannak. Mindezen készülékek azonban eddig csupán egy gyártmányúnál váltak be mindenképen; ezek a legújabbban tökéletesített „Prometheus” rendszerű készülékek, melyeknek gyártását az ismert Siemens és Halske részvénytársaság budapesti cég vette fel munkakörébe.

Az építész urak és t. építő közönség különös figyelmébe ajánljuk Walla József mozaik- és cseméntárgy-gyártót Budapest, VII., Rottenbiller-utca 13. Ezen 25 év óta fennálló gyár szakmájában a legelsőek egyike Magyarországon, mely eddig is a legjobb hírnevet vívta ki magának árúinak kitűnő minőségé és élváltalt munkáinak szolid kivitelé által. Újabb időben Walla József mozaik- és

cseméntárgy- valamint betonszó-gyártót a legelőzö-rőbb módon rendezte be, úgy, hogy gyára a szak-értők figyelmét méltán magára vonta. Az általa gyártott mozaik- és cseméntárgyak valamint betonszóvevények kivül nagy építési anyag rakára is van e cégnek és ott a legújtanysabban beszereshetők: metlachi módra készült lapok, keramit- és klinkerlapok, kőanyagcsövek, portland- és románcement stb. Azonfelül minden a cementszakmába vágó munkák elkészítését is ellátálja a cég, nevezetesen granit-terasz, betonírozások esztornázások, fűrdőkádák, szarvasmarha-izsályok stb. készítését és az élváltalt munkákat legnagyobb szaktérelmel készített el. Diszesen kiállított képes árjegyzéket a cég kívánatra bérmentve küldi meg.

Lohr Mária (ezelőtti Kronfus) csipke gyéveszeti tisztító és műselyemfestő intézete, mely a legelső és egyedüli speciálista a téron, most ismét újabb és tetemes nagyobbedt nyert; a nagy számban vevő tisztító és műselyem telep, hol a használatban elpiszkosodott ruhák és csipketárgyak egészen újhoz hasonló szépé változtatnak, most a háztartás egyik igen fontos gondjától élváltalására, szőnyeg-porolás, szőnyeg-festés és a hibás szőnyeg javítására rendeztetet be. — Lohr Mária-nak Budapest, Baross-utca 85. számú óriási háza kizárólag üzleti czélokra szolgál s egy a szörme megóvára, mint szőnyegporolásra igen alkalmas helyiségekkel bír és a legjobban van berendezve, tehát a legkényelmesebb és a régi hírnevét egész most már nem csak vevő tisztítás és műselyemfestés eszközöztetésére, de szörmeárny megóvára, szőnyegporolásra és hibás szőnyegek javítására is. Vidéki megbízások egyenesen a cég főtelepére: Budapest, VIII., Baross-utca 85. sz. küldendők.

Irodalom.

— *„Egytelés”* A nagy per mely ezer év óta tart s ma sincs vége tagnapi száma a következő nagyérdéki hírt közli: Ezen a czimen jelenik meg Eötvös Károlynak, lapunk szerkesztőjének legújabb műve. A nagy mű első részének közlését lapunk vasárnapi számában kezdjük meg, s nincs kétség benne, hogy nemcsak Magyarországon, hanem az egész világon a legnagyobb érdeklődéssel fogadják majd ezt a művet. A czim kifejezi a tartalmát. A nagy per-ről van szó, arról a szörnyűséggel, iszonyatossággal terhes perrel, a melynek összes vádjai valamikor a kereszténység ellen is irányultak, de a melyek, egy körülberül négyezer éves, a szenvedés és elnyomatás alatt görnyedő faj ellen utra meg újra föltámadnak. Eötvös Károly a maga mesteri tollával különösen a tiszta-eszlári nagy pert fogja leírni, annak összes tiltak fogja leleplezni s emlékei, észleleit, megfigyeléseit fogja a közönség elé tárni. Ösmertetni fogja ezenkívül a bazini pert a 16-ik, a sárosmegeit a 18-ik századból és a péeri hasonló ügyet. Eötvös Károly memoirjai eddig is óriási feltűnést keltettek és a kortörténelem urai titkait fedték föl, a melyeket senki sem ósmert, a melyekről sejtelme senkinek sem volt De ezek a memoirok még az előbbieneknél is hevesesebbek, szinte aránytalanul érdekesebbek lesznek. Egy egész földönül faj sorsára vetnek világot ez emlékezések s a szörnyű vérvád természetét emelik ki abból a homályból, a melybe a fanatizmus, az elvakultság, a vallási örvongés burkolta, hogy a hiszékenyek elámitásák és a vallási dühöt ébren tarták Ez a per, a tiszta-eszlári nagy per története lesz annak minden rejtelmével, szintal mögötti mozgalmával együtt. Eötvös Károly, a ki mint védő ezt a pert vezette és irányította, nem szakként fog írni ez anyagból; nem olyant, a melyet csak jogászok, vagy orvosok értenek meg. Ezt a nagy művét minden érző és gondolkodó és minden miben ember számára írta; hasonló hozzá világinodalomban alig van; a magyar irodalomban egyáltalában nincs.

— *Petőfi élete.* Traub B. és társa szeged; kiadóczeg kiadásában most jelent meg „Petőfi Sándor élete” című fűzetek a magyar irodalmi oktatáshoz. Osszeállította Dr. Vajda Gyula állami felsőbb leányiskolai tanár; ára 50 fillér.

Kértek minden nyilvános, helyiségben kérti: a legegészségesebb, tisztább, a legmagasabb és legelőkelőbb körökben, klubokban és nyilvános helyeken bel- és külföldön ellenjárt látszólapp, felvessz családai, társadalmi, művész- és sport- tudósításokat ingyen.

Sport & Salon

Megjelen minden szombatban.

Minden számnál kezdődhet az előfizetés.

Rendés kiadás 24. k.

Luxu.-kiadás 40. "

Dísz-kiadás 100. "

Egyes számkok a beküldés ellenében, levélbélkegében. Szerkesztőség és kiadóhivatalai: Bécs IV. Póllsgasse 1.

Szőlőoltványok

A legkiválóbb 42 hor- és csemégekajukban fajtiságban, teljes jótállással.

Előkerítés.

Gleditschia csemétek és magvak. Uradalmaknak, községnek három évi törlesztésre is adatik. Oriási tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös keres nevezhető pár év alatt, rendkívül esékely kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még a. Aró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendeltetéshez rajzokkal ellátott útítetést és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer cseméte elég 200 méterre. — Ára 6 frt.

Dícszemelők. Oriási jövédalma biztosító voláná fogva ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fénynyomatú főárjegyzék ingyen és bérmentve küldetik minden rendelési kötelezettségek nélkül. Az árjegyzéken kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt emere ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely ninesen az a ház, vagy család a hol annak tartalmát haszonra ne fordítanak, vásárolson, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekesben áll, kik rendelni semmi nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím: „Ermelléki első szőlőoltványtelep” Nagy Gábor. Nagy-Kágya u. p. Székelyhíd.

Laubsäge

Warenhaus
Gösta-Pelikan
VII. Siebenterrng. 24
Wien. Preisbuch gratis. Wien.

A

Brázay-féle

sósorszesz

nélkülözhetlen háziszer.

— Kapható mindenütt. —

Kovácsolt szőlőmetsző ollók.

Ojtó

Kések
Gummiszalagok
Pamut
Dugók
Fogók

Szőlőcsomagoló vászon, a legjobb minőségben és gyári árban kapható

SCHOTTOLA ERNÓNÉL

Budapest Andrássy-út 2. sz.

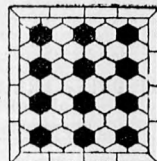
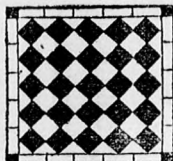
Árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Walla József

Mozaik

és cement-áru gyára

BUDAPEST, Rottenbiller u. 13.

Granit-terazzo;
Betonirozások,
Medenczék,
Csatornázások,
Szökőkutak,
Jászolok,
Fayence falburkolati
lapok,
Aszfalt-tető és elszigetelő
lémezek,

Keramit-lap,
Mozaik-lap á la Mettlach,
Márvány Mozaik-lap,
Cement-lap,
Menyezet-nádszövet,
Tűzálló téglá,
Portland Cement,
Roman Cement,
Terracotta-áruk.

KEIL-LAKK

legkitünőbb mázó-ló-szer puha padló számára.

Szagtalan

padló-viasz, „Gloria“

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára.

Arany-fénymáz

képkerekek stb. bearanyozására. 1 kis palack ára 20 kr.

Fehér „Glaser“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére. 1 doboz ára 45 kr.

Mindenkor kaphatók:

Weidinger S. és Zs. cégénél Zombor.

Legelőcsőbb bevásárlási forrás e szakmában.

DEUTSCH MÓR

órá-s- és ékszerész Zombor,
a takarékpénztár mellett.

Dús választék mindennemű fali és zsebórákban, továbbá nagy választék ezüst és arany ékszerben, ugyszintén legfinomabb China-ezüst árukban.

Javítások legelőcsöbben és legpontosabban eszközöztetnek. Új órákért és javításokért 1 évig kezeskedem.

Veszek és becserelek drága-követ, öreg arany és ezüstöt a legmagasabb árban.

Minden arany és ezüst tárgy állami fémjellel van oltva.